

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 10/2015-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. mája 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka (sudca spravodajca) o sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 227/2013 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 227/2013 porušené bolo.

2. Krajskému súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 227/2013 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prieťahov.

3. Ing. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré j e Krajský súd v Bratislave p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Bratislave j e p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] trovy právneho zastúpenia v sume 340,90 € na účet Advokátskej kancelárie Mandzák a spol., s. r. o., Zámocká 5, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. apríla 2014 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 227/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa pôvodne na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 40 C 17/2007, v ktorom má postavenie navrhovateľky, domáhala práv na ochranu osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy proti odporcovi [REDACTED]. Okresný súd vo veci rozhodol 5. februára 2009 rozsudkom č. k. 40 C 17/2007-110, ktorým vyslovil, že odporca neoprávnene zasiahol do práva sťažovateľky na ochranu osobnosti, priznal jej morálnu

satisfakciu a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16 596,96 € a vo zvyšku jej nárok zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podal 3. apríla 2009 odvolanie odporca. Krajský súd rozhodol o odvolaní rozsudkom č. k. 5 Co 183/09-183 zo 7. júna 2011 tak, že rozsudok okresného súdu z 5. februára 2009 v časti potvrdil (body I, II a III), v časti nemajetkovej ujmy výrok okresného súdu (bod IV) zmenil tak, že návrh zamietol, a v časti priznanej náhrady trov konania (bod VI) zmenil tak, že žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov prvostupňového ani odvolacieho konania nepriznal. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka 8. augusta 2011 dovolanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) o dovolaní rozhodol 27. februára 2013 uznesením, ktorým rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti a vo výroku o trovách konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Spis bol krajskému súdu vrátený na ďalšie konanie 10. apríla 2013. Od uvedeného času (do dňa podania sťažnosti, pozn.) nevykonal krajský súd vo veci žiadne relevantné úkony pre rozhodnutie.

3. Sťažovateľka podala krajskému súdu 3. decembra 2013 sťažnosť na prieťahy v konaní podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). V odpovedi na uvedenú sťažnosť sp. zn. Spr. 2353/13 z 8. januára 2014 podpredsedníčka krajského súdu sťažnosť vyhodnotila ako dôvodnú, uviedla však, že v danom prípade nejde o súdne konanie, ktoré by malo prebehnúť s osobitnou rýchlosťou, tak ako to je stanovené rozhodovacou praxou štrasburských orgánov ochrany práva a rozvrhom práce krajského súdu. Poukázala tiež na počet nevybavených vecí v súdnom oddelení 5Co, 5NcC, 5CoPr, 5CoD k 31. decembru 2013 a oznámila, že snahou senátu bude vec vybaviť v priebehu druhého polroka 2014.

4. Ústavný súd listom sp. zn. Rvp 4113/2014 z 10. novembra 2014 vyzval predsedu krajského súdu na vyjadrenie k sťažnosti sťažovateľky. V odpovedi na výzvu ústavného súdu sp. zn. Spr. 3597/14 z 27. novembra 2014 predseda krajského súdu uviedol totožné skutočnosti ako podpredsedníčka krajského súdu v reakcii na sťažnosť sťažovateľky

s doplnením, že „*snahou senátu bude vec prejednať a rozhodnúť na pojednávaní, ktoré bude vytýčené na termín 09. 12. 2014*“.

5. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 10/2015-16 zo 14. januára 2015 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie.

6. Vzhľadom na to, že tak sťažovateľka, ako aj krajský súd ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nie je možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

7. Ústavný súd zo spisu krajského súdu sp. zn. 5 Co 227/2013, ku ktorému bol pripojený aj spis okresného súdu sp. zn. 40 C 17/2007, zistil, že priebeh napadnutého konania je zhodný s postupom, ako ho vo svojej sťažnosti uviedla sťažovateľka a je opísaný v bode 2 tohto nálezu.

8. Krajský súd po vrátení veci na ďalšie konanie 10. apríla 2013 nariadil pojednávanie vo veci na 9. december 2014, ktoré uznesením odročil na neurčito s tým, že do konca januára 2015 počká na vyjadrenia navrhovateľa a odporcu a následne zváži ďalší procesný postup v odvolacom konaní.

III.

9. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 227/2013 (pôvodne vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 40 C 17/2007).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý

znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

12.1 Predmetom napadnutého konania, v ktorom sťažovateľka namieta zbytočné prieťahy a v nadväznosti na to porušenie svojich práv, je rozhodovanie o výške náhrady nemajetkovej ujmy a náhrade trov konania krajským súdom po tom, ako najvyšší súd na základe podaného dovolania zrušil jeho rozhodnutie. Ústavný súd z obsahu spisu ani z vyjadrení sťažovateľky nezistil žiadnu skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné kvalifikovať napadnuté konanie ako právne či skutkovo zložitú a ktoré by odôvodňovalo doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

12.2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prieťahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky napadnutého konania. Zo spisu vyplýva, že sťažovateľka je kvalifikovane zastúpená právnym zástupcom, ktorý sa zúčastnil vo veci nariadených pojednávaní, na výzvy súdu reagoval v ním určených lehotách a oznamoval súdu skutočnosti s vecou súvisiace. V mene sťažovateľky podal predsedovi krajského súdu sťažnosť na prieťahy v konaní podľa zákona o súdoch. Na základe uvedeného ústavný súd konštatoval, že neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by mohla byť pripísaná na ťarchu sťažovateľky pri posudzovaní otázky, či svojím správaním prispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania.

12.3. Napokon ústavný súd posudzoval postup krajského súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd poznamenáva, že vec sa na krajskom súde prerokováva už po druhýkrát. Prvé konanie vedené na základe odvolania podaného odporcom proti rozsudku okresného súdu trvalo od 27. mája 2009 do 7. júna 2011. Druhé konanie po vrátení veci na základe rozhodnutia najvyššieho súdu prebieha od 10. apríla 2013 a dosiaľ nebolo ukončené. V tomto konaní neuskutočnil krajský súd do dňa podania sťažnosti (15. apríla 2014) žiadny úkon. Vo veci sa uskutočnilo jediné pojednávanie 9. novembra 2014 (odročené na neurčito), ktorého termín bol nariadený po tom, ako ústavný súd požiadal krajský súd o oznámenie úkonov vykonaných po prešetrení sťažnosti a jej posúdení ako odôvodnenej. Napriek skutočnosti, že vec bola zaradená do osobitného režimu predsedom súdu sledovaných vecí, k vykonaniu žiadnych ďalších úkonov do dňa rozhodnutia o sťažnosti ústavným súdom nedošlo. Ústavný súd pre úplnosť uvádza, že vec prerokúva s výnimkou jedného sudcu ten istý senát, ktorý o ňom konal v odvolacom konaní, v dôsledku čoho mu je skutkový stav veci (aj zo súvisiacich konaní) dobre známy a v prebiehajúcom konaní je potrebné rozhodnúť už len o výške náhrady nemajetkovej ujmy a náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania.

13. Na základe uvedených skutočností ústavný súd uzavrel, že uvedenou nečinnosťou krajského súdu došlo v napadnutom konaní k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu

základného práva sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

14. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práva alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Na základe uvedeného ústavný súd prikázal krajskému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku nálezu).

15. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a svoj návrh odôvodňuje tým, že toto finančné zadosťučinenie je protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy spôsobenej zbytočnými prieťahmi v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 227/2013. Zbytočné prieťahy vznikli v oblasti osobnostných práv sťažovateľky a vzhľadom na postup súdu pretrváva stav jej právnej neistoty už viac ako 6,5 roka. V súvislosti s vedením tohto súdneho konania vznikajú sťažovateľke aj zvýšené náklady, pričom ich celkový majetkový dopad vzhľadom na postup krajského súdu nie je možné odhadnúť.

Pri určení finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Ústavný súd pri určení výšky finančného zadosťučinenia zohľadnil doterajšiu dĺžku napadnutého konania, intenzitu nečinnosti krajského súdu a predovšetkým skutočnosť, že krajský súd vo veci nekoná napriek tomu, že okolnosti prípadu sú mu známe, a dospel k záveru, že v danom prípade bude priznanie finančného zadosťučinenia v sume 4 000 € primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu).

16. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2014 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 14 ods. 1 písm. a) a b) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2014 patrí odmena v sume 134 €, ktorú bolo potrebné zvýšiť o režijný paušál (8,04 €), čo spolu predstavuje sumu 142,04 € za jeden úkon právnej služby. Za dva úkony právnej služby patrí odmena v sume 2-krát po 142,04 €, t. j. v sume 284,08 €. Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) bola uvedená suma zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 340,90 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

17. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. mája 2015